

Budanan ağacın göz yaşları

Mən kənddə doğulmuşam. Yaşım da az deyil. Demək olar ki, bu dünyanın hər bir üzünü, hər sifətini görmüşəm. Sərt qışını da, şaxtasını da, boranını da, qocaman ağacları kökündən qoparıb aparən selini də, daşqınını da, ucundan tutub göyə çıxmaq mümkün olan yağışını da, hətta ayağının ucunu görməyə imkan verməyən dumanını da...

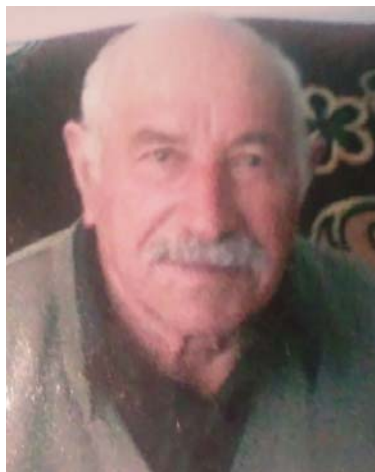
Mən müharibəni də görmüşəm. O müharibənin başlanğıcı olan qaçqınlığı da yaşamışam. "Daş atmaqla başlayan müharibənin ağır silahlarla, döyüş texnikaları ilə davam etməsinin də şahidi, iştirakçısı olmuşam. Bütün bunları ona görə yazıram ki, mən ölümün nə olduğunu, kim olduğunu bəlkə də hamıdan yaxşı və hamıdan çox bilirəm. Çünki səngərdə müsahibə götürdüyüm igidin elə gözümlün önündə mərmi qurbanına çevrildiyini görüb yaşamışam. Ona görə də anti-terror əməliyyatından sonra düşündürdüm ki, ölüm məni heç vaxt ağlatmaz, ölüm məni heç vaxt bükük yumağa döndərməz. Çünki özümü ölümə alışmış, ölümün daşlaşdığı ürək sahibi hesab etmişdim. Amma həyatımda sən demə ən böyük yanlış düşünmüşəm. Çünki 2024-cü ilin 24 aprelində anamı itirəndə elə ağladım ki, hələ də o ağrıyan ürəyimin sızılısını canımda, ruhumda hiss edirəm. Və mənə doğmalar dedilər ki, bu hönkürtü hamımızı ağlatdı. Eşitməmişdik belə hönkürtü. Düşündüm ki, yaqın son ağlamağımdı, ona görə də bütün gücümle içimdəki göz yaşlarımı axıtmaq istəmişəm. Təəsüf... yenə yanlışdır... Çünki 2025-ci ilin may ayının 15-də günün bitən anında elə ağladım ki...

Bəli, mən kənddə doğulmuşam. Budanan ağacın kəsilmə yerlərindən göz yaşlarının necə damcılandığını görmüşəm. O kəsilmə yerlərə torpaq basıb sarımsıq və bu da bizdən ağaca bir təsəlli olub. Sakitləşdirmişik ağacı. Anlatmaq istəmişik ki, "Ay ağac, biz sənə qayğı göstəririk, cavandırırıq, ömrünü uzadıırıq..."

Hə, beləcə özümüzün uydurduğumuz təsəlli ilə sakitləşdirmişik ağacı. Amma ağacın bizimlə həmfikir olduğuna razılaşdığına heç əhəmiyyət də verməmişik. Çünki qərarı biz vermişdik, hicranı da biz etdik, budanan isə ağac oldu...

İndi oturub fikirləşirəm. Və yadıma sala bilmirəm ki, kimse onun barəsində mənə və yaxud hansısa bir yaxınımıza, doğmamıza giley etmiş olsun, narazılıq bildirsən. Heç cür xatırlamıram. Çünki o, doğuldu-

ğu kimi yaşayırdı, öz xarakterilə, öz kobudluğu və səmiyyəti ilə. Heç vaxt ütlü danışmırdı. Sözü seçmirdi. Kimə nə deyirdisə, dilindəki yox, ürəyindəki deyirdi, hamıya da əl uzadırdı. Heç bir vəzifəsi yox idi, adicə fəhlə idi, yeni sürücü. Yolda gördüyünü maşınına mindirirdi, qapısına gələnə xoş üzlə qarşılayırdı. Hardasa bir xəbər eşidəndə özünü çatdırırdı. Çörəyi də tək yeməzdi, mütləq ya ailədən kimsə oturmalı idi, ya yoldan keçən kimsəni çağırmalı idi ki, gəl, bir stəkan çay içək. Uca səslə danışardı. Mə-

ni o qədər danılayardı ki, elə bir atamdı. Əslində, sonbeşiyimiz idi.

Lakin iradlarında həmişə haqlı idi. Çünki xətrə dəyməkdən qorxmurdu. Dəqiq bildiyini, əmin olduğunu adamın üzünə deyirdi, gözələrinin içinə baxa-baxa, zarafatı da belə idi, incik danışmağı da. Bilmirəm, Allah onu hansı saatda, hansı imtiyazla yaratmışdı. Birce onu bilirəm ki, o, ailəmizdə hamıdan fərqli idi, elə kəndimizdə də. Ona görə də telefonda gecə saat 22:20-də məni rayona çağıranda ağıma onunla bağlı heç nə gəlmədi. Yalnız yolun yarısında düşündüm ki, əgər ailədə kimsə narahatdırsa, niyə özü mənə zəng vurmayıb. Bax, onda yaxınlarımdan birinə özüm zəng etdim. O da bilmədən dilindən qaçırdı. Və onda bildim ki, yoxdu Sabir, köçüb-dü.

*Baş açmadım mən sonuncu olaydan,
Bu dünyaya gəlib getdi qardaşım...
Geri dönüb ömrümdəki dolaydan,
Bu dünyaya gülüb getdi qardaşım.*

*Tanıyan tək doqquzundan onunu,
Sökük gördü əynindəki donunu.
Elə bil ki, hiss elədi sonunu -
Bu dünyanı - bilib getdi qardaşım.*

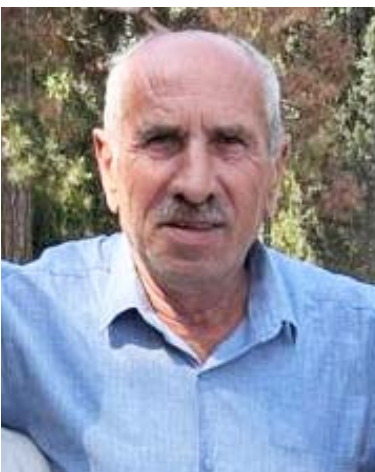
*Böyütmədən kin-küdurəti ürəkdə,
Yaşadım bu qüdrəti ürəkdə!
Gülümseyib o nifrəti ürəkdə -
Aparmadı, silib getdi qardaşım!*

*O, Allahın saf zərrəsi bir idi,
Mənim üçün sığındığım yer idi!
Varlığında mələklər tək diridi,*

*Deməyin ki, ölüb getdi qardaşım,
Mənlə ömrü bölüb getdi qardaşım.*

İnsan yaşadığı dövərdə həqiqətən çox şeylərə, çox məqamlara, bəzən diqqət yetirmir, laqeydlilik göstərir, bəzən də əhəmiyyətsiz sayır. Amma sən demə hər anın, hər görülən işin və diqqətdən yayınan nəsələrin həyatımızda izi var.

Və biz o həyatımızda olan hər şeyi nə qədər görməməzliyə vursaq da, onlar da öz işlərini görməkdədi. Yəni bizə də öz təsirlərini öz gücləri daxilində göstərməkdədirlər. Bu

mənada biz kimisə itirəndə düşünürük ki, insan öz sağlamlığı ilə maraqlanmalıdı, maneələrdən keçməli... onu etməli, bunu etməli. Öncə can sağlığını düşünməli və s. və i. Amma biz bunu məhz əzizimizi, yaxınımızı itirəndə düşünürük və o düşündüyümüz də həmin ağrı ilə birlikdə yenə elə yaddaşımda qalır növbəti ağrıya qədər. Çünki bir türk olaraq bizim üçün can sağlığından daha çox görəcəyimiz işlər önəmlidir. Üzərimizə düşən vəzifə, ailə qayğıları və digər məsələlər ömrümüzü elə mənimşəyir ki, yatağa düşəndə son nəfəsdə bilirik sağlığın, sağlamlığın nə olduğunu.

Bax, bu mənada ömrün ən gözəl çağında itirdiyim qardaşımın bir dəfə də olsun sağlıq durumunun ciddi bir narahatçılığını eşitmədim. Adi həyatını yaşadı, qaçqınlığı, sonra da sürücü kimi çalışıb ailəsini dolandırdı. İndi onun qəfil ölüm səbəbini hərə bir tərəfə yozur.

Daha çox da damar tutulmasına bağlayırlar. Bilmirəm, bu nə qədər həqiqətdir, sadəcə bildiyim odur ki, itirdiyimiz hər bir adam yaşından, cəmiyyətdəki yerindən asılı olmayaraq bizdən nəyisə özü ilə alıb aparır. Bu mənada mən ailəmdə ən çox sevdiyim, ən çox güvəndiyim qardaşımı itirməklə ata-anamdan sonra birmənalı olaraq yetimliyə qəbul etdim. Başa düşdüm ki, ata ocağında oturan qardaşım daha yolumu gözlə-

məyəcək, mənə zəng vurmayaacaq və mən də bu ocağa üz tutanda məni qarşılamayacaq.

Bu hisslər, inanın ki, içimdə ürəyin budanması gedir - özü də küt bir balta ilə, dəhrə ilə, xəncərlə budanır ürəyim.

*Budanmış ağac kimiyəm,
Ümid quşu hara qonsun?!
Həm ölü, həm də diriyəm -
Az qalır ki, qanım donsun.*

*Gözümü göydən çəkmirəm,
Yer məni yaman üşüdür.
O mələk olub, bilirəm -
Hər nə deyirəm, eşidir.*

*Odur ki, susmur xəyalım,
Danışır açıq, həm içdə...
Yer tapmıram ki, dayanım -
Yoxdu mənə bu səriştə...*

*Sirri nədədir görəsən,
Ərimir, olubdu bu qar, daş...
Əlini mənə verəsən -
Bərk tutub dikələm, qardaş!*

Düşünməyin ki, mən dərdimi, ağrımı sizə yükləyirəm. Elə bilməyin ki, mənim üçün siz hardasa yalnız kədərimi, ağrımı paylaşmaq üçün bir ünvansınız.

Xeyr, mən nə havalanmışam, nə dəli olmuşam, nə də bilərəkdən, bilməzdən sizə ağrı yükləmirəm. Əslində mən özüm-özümle danışırəm, divarla danışırəm, göylə, yerlə, Allaha ağır gedəcəyini bilsəm də, hətta asi oluram. Amma bu mənim içimdəki ağrının göynərtisində və bir də gözənilməz gəlişində baş verir.

Çünki heç vaxt onunla bağlı kədərli, qəmli heç nə ağılmanın ucundan da keçməyib. İlah da ki, ölüm. Kimse bu sözü mənə hansısa bir qohumum, doğmam barəsində desəydi inanardım. Mümkündü deyərdim.

Amma Sabirin barəsində bu, mümkünsüz idi. İndi mən bu yazını yazanda da onun səsinə eşidirəm. Onunla gözgözə dayanmışam. Onun sifəti, təbəssümü, yorğunluğu və bir az da küskünlüyü mənim üçün qardaşımın həyatdakı varlığı deməkdir. Çünki o, be-

lə idi, hər an, hər gün belə idi. Elə belə də görürəm. Və belə gördüyüm qardaşımın son addımını elə onun belə olması ilə bağlayıram.

Çünki atam, anam sonbeşik qardaşıma daha çox meyil salmışdılar. Onunla bir yerdə yaşayırdılar. Və onların hər ikisi də məhz Sabirin yanında, gözünün önündə bu dünyaya əlvida demişdi və Sabir də atamın ölümündən 5 il, anamın ölümündən 1 il 21 gün sonra çıxıb getdi onların yanına.

Elə bil məndən cəsərtli çıxdı, məndən cəld tərpendi, hamımızı qabaqladı, istəmədi onlar orda tək qalsınlar. Axı, atam, anam da hər sözü, hər tapşırığı, hər arzunu ona deyirdilər. Darıxdı Sabir, çox darıxdı ata-ana üçün. Elə darıxdığına görə də bizə heç nə demədi. Bildi ki, razı olmayacağam.

İllah da onunla hər yerə, hər bir işin dalınca birgə gədən iki nəvəsi. Tuncay və Tunar indi də babalarını axtarırlar.

Orta məktəb şagirdi olan bu azyaşlılar yalnız "baba" deyirlər. Onların məsləhət yeri də, güvən yeri də, bir sözlə, hər şeyləri babaları idi. Baba isə...

Mən düşünürəm, baxıram, nə edəcəyimi, nə deyəcəyimi qərarlaşıdır bilmirəm. Ona görə də anama üz tuturam. Ona incik bir məktub yazıram, giley dolu. Göz yaşı hopmuş bir məktub.

*Anam, yaman darıxırdın,
Küsürdün hətta atamdan...
Deyirdin uzaq düşərmi -
Oğul, uşaq da adamdan?..*

*Gileyin çatırdı mənə,
Yuxu ilə, ya xəyalla.
Özümə saysam da tənə -
Barışmışdım tay bu halla...*

*Cəld tərpendi sonbeşiyin,
Keçdi hamımızdan önə.
Atdı burda ev-eşiyi,
Gəlib qonşu oldu sənə!..*

*İndi gedib gələn yerin,
Qulluğunda duranın var...
Silərek ayrılıq tərini,
Təzə binə quranın var.*

*Siz orda oğul sevdalı,
Mən burda qardaş dağlıyam...
O oldu ana-atalı -
Bilmirəm, kimə ağlayam!..*

Bəli, mayın 15-nə kimi, yəni Sabiri atamın, anamın yaxınlığında torpağa tapşırana kimi yalnız atamı, anamı ağlayırdım. İndi onlar bir ailədi, övladı olan bir ailə. Mən də bilmirəm, kimi ağlayım? Ailəməmi, qardaşıma, atamı, anamı? Bilmirəm, ana! Bilmirəm...